

УДК 373.2.016:811.111'243(045)

РУСЛАНА НАЙДА, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти, ДЗ "Південноукраїнський національний університет імені К. Д. Ушинського", Україна
ORCID ID 0000-0002-6521-8233,

Nauda@ukr.net

ВІТАЛІНА ЛЮБИВА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти, Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра

Довженка, Україна

ORCID ID 0000-0003-2228-2013,
vitalion482@gmail.com

РАННЄ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ПЕРЕВАГИ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЄКТУ "БІЛІНГВАЛЬНЕ МАЙБУТНЄ. ДОШКІЛЬНА ОСВІТА"

RUSLANA NAIDA, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor at the Department of Theory and Methodology of Preschool Education Department the State Institution "K.D.Ushynskiy South Ukrainian National Pedagogical University", Ukraine

VITALINA LIUBYVA, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Theory and Methodology of Preschool Education Department O. Dovzhenko, Hlukhiv National Pedagogical University, Ukraine

EARLY ENGLISH LANGUAGE LEARNING IN PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS: ADVANTAGES, CHALLENGES, AND PROSPECTS FOR THE IMPLEMENTATION OF THE INTERNATIONAL EDUCATIONAL PROJECT "BILINGUAL FUTURE. PRESCHOOL EDUCATION"

У статті розкрито актуальність раннього вивчення англійської мови в закладах дошкільної освіти України в контексті впровадження міжнародного освітнього проєкту "Білінгвальне майбутнє. Дошкільна освіта". Проаналізовано переваги та виклики реалізації білінгвальної програми, спрямованої на формування іншомовної комунікативної компетентності дітей дошкільного віку. Окреслено особливості співпраці між Міжнародною організацією "Yellow House Education", Міністерством освіти і науки Украї-

ни, Українським інститутом дитинства та Громадською спільнотою "Про Дитинство" у межах реалізації проєкту. Наголошено на значенні білінгвальної освіти як ефективного засобу розвитку когнітивних, мовленнєвих і соціокультурних навичок дітей та підготовки педагогів до роботи в умовах міжкультурної взаємодії.

Ключові слова: дошкільна освіта, раннє вивчення англійської мови, білінгвальна освіта, міжнародний освітній проєкт, комунікативна компетентність, "Білінгвальне майбутнє".

Summary. The article highlights the relevance of early English

language learning in preschool educational institutions of Ukraine within the framework of the international educational project "Bilingual Future. Preschool Education". The advantages and challenges of implementing a bilingual program aimed at developing preschoolers' foreign language communicative competence are analyzed. The paper outlines the cooperation among the International Organization "Yellow House Education", the Ministry of Education and Science of Ukraine, the Ukrainian Institute of Childhood, and the Non-Governmental Organization "Pro Dytynstvo" in the project's

implementation. The importance of bilingual education as an effective tool for developing children's cognitive, linguistic, and sociocultural skills, as well as for preparing teachers to work in a multicultural environment, is underlined.

Key words: preschool education, early English language learning, bilingual education, international educational project, communicative competence, "Bilingual Future".

Мета: проаналізувати переваги та виклики впровадження міжнародного освітнього проекту "Білінгвальне майбутнє. Дошкільна освіта" в українських закладах дошкільної освіти; обґрунтувати педагогічні, психологічні та організаційні умови ефективного формування іншомовної комунікативної компетентності дітей дошкільного віку; визначити перспективи розвитку білінгвальної освіти в контексті модернізації національної системи дошкільної освіти.

Постановка проблеми в загальному вигляді. В умовах реалій сьогодення проблема формування іншомовної комунікативної компетентності є надзвичайно актуальною і супроводжується підготовкою молодого покоління до комунікативної діяльності як у рідному, так і в іншомовному середовищі, що сприятиме їх успішній соціалізації в майбутньому. Розглянемо актуальність питання з таких аспектів, як-от: глобалізація економіки та культури: сучасний світ стає все більш глобалізованим, і мовна компетентність у різних країнах вважається ключовою для успіху в бізнесі, міжнародних відносинах та інтернаціональному спілкуванні; Інтернет та технології: завдяки науково-технічному прогресу людство володіє вільним доступом до інформації та ресурсів з можливостями віддаленого спілкування з людьми будь-якої точки світу, знання іноземних мов надають можливість брати участь у глобальному спілкуванні; міграція в умовах війни в Україні та міжнародні відносини: зростання мігрантів і вільний рух людей між країнами підкреслює не-

обхідність розуміння інших мов і культур для успішного впорядкування особистого життя в іншій країні; освіта, яка в умовах повномасштабної війни є пріоритетом номер два: глобальна освіта вимагає розширення мовної компетентності, а знання інших мов полегшує процес навчання за кордоном; міжкультурне розуміння: навчання іншомовної комунікативної компетентності сприяє виникненню інтересу та формує етичне ставлення до інших культур; ринок праці: багато міжнародних компаній та організацій вимагають від своїх працівників володіння іноземними мовами, особливо у сферах дипломатії, туризму, маркетингу, менеджменту та інших галузях; підвищення культурно-просвітницького рівня: вивчення іноземних мов розширює кругозір індивіда і сприяє його культурному багатству, розвитку особистості загалом [9].

У контексті наведених чинників особливої уваги набуває раннє вивчення англійської мови, яке розглядається не лише як освітня тенденція, а як необхідна умова для формування сучасної, відкритої до світу особистості. Саме дошкільний вік є сенситивним періодом для засвоєння мов - у цей час мовні здібності дитини розвиваються природно, без примусу, через ігрову діяльність, наслідування, емоційне спілкування. Тому важливим стає впровадження міжнародних освітніх проєктів, зокрема міжнародного проєкту "Білінгвальне майбутнє. Дошкільна освіта", який спрямований на створення сприятливих умов для раннього вивчення англійської мови в українських закладах дошкільної освіти. Такий підхід не лише відповідає вимогам сучасної глобалізованої реальності, а й допомагає формувати покоління дітей, готових до міжкультурного діалогу, відкритості та толерантності [1].

Аналіз досліджень і публікацій. Вивчення педагогів, психологів і лінгвістів свідчать, що діти, котрі починають вивчати іноземну мову змалку, демонструють вищий рівень когнітивної гнучкості, кращу

пам'ять, швидше опановують навички читання і письма, а також легше адаптуються до нових мовних систем у майбутньому. Крім того, білінгвальне середовище позитивно впливає на розвиток уваги, мислення, емоційної сфери та міжособистісної комунікації.

Питання організації іншомовного навчання дошкільників розглядали у своїх дослідженнях О. Сіроштан, О. Бойко [3], І. Кулікова [6], Т. Шкваріна [12], Т. Марчій-Дмитраш [7], Д. Білолипецький, Г. Воронка [5] та інші.

А. Мокіна окреслила психофізіологічні особливості дітей старшого дошкільного віку й довела ефективність використання наочності у процесі навчання англійської мови; Н. Дзюбишина здійснила аналіз поглядів німецьких дослідників щодо впровадження навчання іноземних мов у дошкільній і початковій ланках освіти; І. Огородник узагальнила різні наукові підходи до визначення оптимального віку для початку оволодіння іноземною мовою.

У працях Т. Воробйової обґрунтовано необхідність раннього навчання дітей дошкільного віку іноземної мови, тоді як Г. Бойчук наголошує на важливості застосування аудіовізуальних засобів під час занять. Н. Трофаїла розкриває доцільність вивчення іноземних мов у дошкільному віці, а В. Камінка досліджує специфіку формування двомовної комунікації у дітей-дошкільників.

Окрему увагу Т. Шматко приділяє питанням організації та проведення гурткової роботи з іноземної мови в закладі дошкільної освіти; С. Черепанова підкреслює значення застосування мистецьких засобів - образотворчих, музичних і танцювальних як ефективного інструмента підвищення мотивації дітей до вивчення іноземної мови [11].

Виклад основного матеріалу дослідження. Імплементация міжнародного проєкту в Україні стала можливою завдяки тісній співпраці Міжнародної організації "Yellow House Education",

Міністерства освіти і науки України, "Українського інституту дитинства" та Громадської спілки "Про Дитинство". Це засвідчено Меморандумом про співпрацю між Міністерством освіти і науки України, Фондацією "Білінгвальне майбутнє" та Громадською спілкою "Про Дитинство" (13 червня 2025 року), який передбачає спільну реалізацію міжнародного освітнього проєкту "Білінгвальне майбутнє", спрямованого на розвиток білінгвальної освіти, удосконалення методик викладання англійської мови в закладах дошкільної освіти, підвищення професійної компетентності педагогів та інтеграцію міжнародного досвіду у вітчизняну систему дошкільної освіти [8].

Починаючи з 1 вересня 2025 року, понад 800 вихователів у 350 закладах дошкільної освіти по всій Україні розпочали практичне впровадження принципів білінгвальної освіти для дітей віком від трьох років.

Історія впровадження міжнародного освітнього проєкту "Білінгвальне майбутнє. Дошкільна освіта" у рамках пілотування програми "Bilingers" в Україні є яскравим прикладом інтеграції сучасних педагогічних ідей у національний освітній простір. Її становлення можна розглядати як поєднання науково обґрунтованих підходів до раннього білінгвального розвитку дітей та глибокої гуманістичної місії – формування покоління, відкритого до світу, культур і мовного різноманіття.

Початок реалізації ініціативи покладений завдяки спільному баченню трьох фахівців – Клер Селбі, авторки програми та міжнародної експертки у сфері раннього мовного розвитку; Вальдемара Мікси, продюсера й координатора впровадження курсу у Польщі [4] та Руслани Найди, директорки Українського інституту дитинства, ініціаторки адаптації проєкту до українського контексту [8].

Ідея створення білінгвального освітнього середовища виникла як прагнення надати дітям можливість вільно опановувати дві мови з ран-

нього віку, використовуючи природні механізми сприйняття, характерні для дошкільного періоду. Метою авторів стало розроблення моделі, у якій мова виступає не лише засобом комунікації, а й простором мислення, інструментом пізнання світу та засобом культурної інтеграції.

Клер Селбі сформувала концептуальні засади програми, орієнтованої на принципи комунікативної взаємодії та природного занурення у мовне середовище через казку, пісню та гру – провідні види діяльності дошкільника; Вальдемар Мікса визначив соціальну місію проєкту – створення умов, за яких білінгвальність стає природною нормою життя дитини, відкриваючи нові можливості для особистісного й інтелектуального зростання; Руслана Найда, зі свого боку, забезпечила інституційне та культурно-педагогічне підґрунтя впровадження програми в Україні, сприяючи адаптації змісту та методів до потреб національної системи дошкільної освіти.

Наступним етапом стала підготовка координаторів з різних регіонів України, які з 29 червня по 1 липня 2025 року пройшли інтенсивне навчання у м. Краків (Польща). Учасниками стажування стали представники із Сумської, Дніпропетровської, Херсонської, Кіровоградської, Запорізької, Харківської, Рівненської, Волинської, Полтавської, Житомирської, Одеської та ін. областей України. Під час навчання координатори ознайомилися з можливостями освітньої платформи, принципами її роботи, сучасними методами взаємодії з батьками, використанням аудіо- та відеоматеріалів, а також формами організації як дистанційного, так і очного навчання [2]. У результаті розроблено тренінговий курс для координаторів освітніх проєктів, спрямований на створення дорожньої карти підготовки педагогів закладів дошкільної освіти до якісного впровадження парціальної програми навчання дітей молодшого дошкільного віку (3–4 роки) англійської мови "Білінгвальне майбутнє. Дош-

кільна освіта". Метою підготовки стало формування у педагогів глибокого розуміння методологічних засад програми, опанування ефективних форм і методів роботи з дітьми дошкільного віку, а також розвиток навичок фасилітації, супроводу та підтримки педагогічних команд у процесі реалізації білінгвальної освіти.

Статистичні дані свідчать про масштабність і географічну представленість проєкту. На етапі впровадження у 2025–2026 навчальному році участь у проєкті беруть понад 350 закладів дошкільної освіти в усіх регіонах України. Загалом підготовку проходять понад 800 педагогів, котрі працюватимуть з дітьми молодшого дошкільного віку. Загальна кількість дітей, охоплених програмою, перевищує 8 тисяч осіб. Наприклад, найбільше число учасників представлене у Дніпропетровській (39 ЗДО, 66 педагогів, 841 дитина), Кіровоградській (15 ЗДО, 31 педагог, 399 дітей) та Київській областях (31 ЗДО, 36 педагогів, 1150 дітей).

Важливий етап реалізації програми – проведення онлайн-зустрічі з авторкою курсу Клер Селбі, під час якої учасники мали змогу обговорити методичні аспекти проєкту, отримати цінні поради та натхнення для подальшої роботи. Пані Клер висловила глибоку підтримку українським педагогам, відзначивши їхню відданість справі навіть у складних умовах воєнного часу, та висловила намір особисто відвідати Україну.

Після повернення координаторів до України розпочався етап підготовки педагогів закладів дошкільної освіти. П'ятиденний тренінговий курс став фундаментом для формування нової професійної спільноти педагогів, готових реалізовувати білінгвальні програми. Під час навчання вони опановували технічні можливості платформи, засади побудови білінгвального середовища, методику роботи з дітьми, а також інтеграцію програмних матеріалів у повсякденну діяльність груп. Усі педагоги за результатами навчання отримали сертифікати

міжнародного зразка.

У межах упровадження інноваційних підходів до дошкільної освіти Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка виступає регіональним координатором Програми загальної двомовної освіти "Bilingual Future" для закладів дошкільної освіти Сумської та Харківської областей, забезпечуючи успішний старт білінгвального майбутнього для дітей дошкільного віку [1], [10].

Особливістю програми Yellow House English є її універсальність та доступність. Вона поєднує домашнє і групове навчання, не потребує від вихователя спеціальної філологічної освіти й базується на принципі природного занурення у мовне середовище. Діти опановують англійську мову так само, як рідну – через гру, пісню, емоції та повторення. Структура програми охоплює трирічний курс для дітей ясельного та дошкільного віку, що включає рівні: Початковий рівень – "Baby Beetles", Рівень А – "Tom and Keri", Рівень В – "Tom and Keri" (продовження). Кожен з них містить комплект навчальних і дидактичних матеріалів, зошити, ресурси для педагогів і батьків. Герої програми – Zoom, Ring Ring, Splish Splash і Tick Tock – допомагають дітям через музику, римування, руханки та емоційне занурення природно засвоювати лексику, граматику та соціальні навички [4], [9].

Таким чином, досвід упровадження міжнародного освітнього проєкту "Білінгвальне майбутнє. Дошкільна освіта" переконливо демонструє, що формування іншомовної компетентності дітей дошкільного віку є реалістичною та перспективною метою сучасної освіти. У ширшому контексті проєкт виступає не лише освітньою ініціативою, а й соціально значущим явищем, спрямованим на розвиток покоління, здатного до діалогу культур, критичного мислення та творчої самореалізації.

Започаткування програми "Bilingers" в Україні стало результатом міжнародної співпраці, синтезу наукових підходів та практич-

ного досвіду, а також віри в те, що мова – це не лише засіб комунікації, а ключ до пізнання культурного світу, формування толерантної, мислячої особистості.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, раннє вивчення англійської мови в закладах дошкільної освіти має значний потенціал для розвитку когнітивних, мовленнєвих і соціокультурних умінь дітей. Упровадження міжнародного освітнього проєкту "Білінгвальне майбутнє. Дошкільна освіта" сприяє удосконаленню методик навчання англійської мови на основі принципів природного мовного занурення, формуванню позитивної мотивації до іншомовного спілкування через гру, пісню, казку та інтерактивні технології. Водночас реалізація проєкту забезпечує підвищення професійної компетентності педагогів, поширення кращих міжнародних практик у національному освітньому просторі та створює умови для формування покоління, здатного до міжкультурного діалогу і глобальної комунікації.

Отже, білінгвальна освіта на етапі дошкільної є не лише педагогічною інновацією, а й важливим соціокультурним чинником розвитку особистості дитини, її готовності до навчання у полікультурному середовищі, відкритості до світу та толерантності до різних культур.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні науково обґрунтованих методичних рекомендацій щодо впровадження білінгвального навчання у різних типах закладів дошкільної освіти, вивченні впливу білінгвального середовища на емоційний і когнітивний розвиток дітей раннього та середнього дошкільного віку, створенні цифрових освітніх ресурсів для підтримки процесу раннього вивчення англійської мови. Важливим напрямом також є підготовка педагогічних кадрів до роботи в умовах білінгвальної освіти з урахуванням інтеграції міжнародного досвіду та національних освітніх традицій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Білінгвальне майбутнє: Новий вимір у дошкільній освіті України! URL <https://uci.org.ua/spilka/novini-pro-nas> (дата звернення: 10.11.2025).
2. Bilingual future in Ukraine. URL <https://www.facebook.com/permalink>, дата звернення: 10.11.2025).
3. Бойко О. В. (2006). Особливості формування мовленнєвої активності у дітей на заняттях з іноземної (англійської) мови. Наукові записки Ніжинського державного університету імені М. Гоголя, 4, 45-48.
4. Building a Bilingual Future with English for Children. URL <https://yellowhouseenglish.com/> (дата звернення: 10.11.2025).
5. Воронка Г. С. (2001). Англійська мова для дітей. Київ: Логос. 96 с.
6. Кулікова І. А., Шкваріна Т. М. (2015). Англійська мова для дітей дошкільного віку: програма та методичні рекомендації. Тернопіль: Мандрівець. 48 с.
7. Марчій-Дмитраш Т. М. (2015). Навчання іноземної мови дітей дошкільного віку. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М. 64 с.
8. Освітній проєкт "Білінгвальне майбутнє". Дошкільна освіта. URL https://uci.org.ua/spilka/napryamki-robotiutn_source (дата звернення: 10.11.2025).
9. Парціальна програма навчання дітей молодшого дошкільного віку (3–4 роки) англійської мови "Білінгвальне майбутнє. Дошкільна освіта" та методичні рекомендації. (2025). 73 с.
10. Сайт факультету дошкільної освіти ГНПУ ім. Олександра Довженка. URL <https://fdo.gnpu.edu.ua/science/lego> (дата звернення: 10.11.2025).
11. Терлецька Л. М. Навчання іноземної мови дітей дошкільного віку: теоретико-методологічний аспект. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-8\(8\)-360-373](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-8(8)-360-373) (дата звернення: 10.11.2025).
12. Шкваріна Т. М. (2005). Англійська мова для наймолодших. Харків: Основа, 176 с.

REFERENCES

1. Bilingual Future: A New Dimension in Preschool Education of Ukraine! (n.d.). URL <https://uci.org.ua/spilka/novini-pro-nas> (accessed November 10, 2025) (in Ukrainian).
2. Bilingual Future in Ukraine. (n.d.). URL <https://www.facebook.com/permalink> (accessed November 10, 2025).
3. Boiko, O. V. (2006). Features of the formation of speech activity in children during English language classes. *Scientific Notes of Nizhyn Mykola Gogol State University: Academic Journal*, No. 4, Nizhyn: NDU, pp. 45-48 (in Ukrainian).
4. Building a Bilingual Future with English for Children. (n.d.). URL <https://yellowhouseenglish.com/> (accessed November 10, 2025) (in English).
5. Voronka, H. S. (2001). *English for Children: A Book for Teachers and Parents*. Kyiv: Logos. 96 p. (in Ukrainian).
6. Kulikova, I. A., & Shkvarina, T. M. (2015). *English for Preschool Children: Program and Methodological Recommendations*. 3rd ed., revised and supplemented. Ternopil: Mandrivets. 48 p. (in Ukrainian).
7. Marchii-Dmytrash, T. M. (2015). *Teaching a Foreign Language to Preschool Children: Educational and Methodical Manual*. Ivano-Frankivsk: Kushnir H. M. Publisher. 64 p. (in Ukrainian).
8. Educational Project "Bilingual Future". *Preschool Education*. (n.d.). URL https://uci.org.ua/spilka/napryamki-roboti?utm_source (accessed November 10, 2025) (in Ukrainian).
9. Partial Program for Teaching English to Younger Preschool Children (Ages 3-4) "Bilingual Future. Preschool Education" and Methodological Recommendations / Naida, R. H., Ageicheva, A. O., & Liubyva, V. V. (2025). 73 p. (in Ukrainian).
10. Website of the Faculty of Preschool Education, Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University. (n.d.). URL <https://fdo.gnpu.edu.ua/science/lego> (accessed November 10, 2025) (in Ukrainian).
11. Terletska, L. M. (2024). *Teaching a Foreign Language to Preschool Children: Theoretical and Methodological Aspect*. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-8\(8\)-360-373](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-8(8)-360-373) (accessed November 10, 2025) (in Ukrainian).
12. Shkvarina, T. M. (2005). *English for the Youngest: Program, Methodical Recommendations, Lesson Plans*. Kharkiv: Publishing Group "Osnova". 176 p. (Library of the Journal "English Language and Literature"; Issue 12) (in Ukrainian).